

К.Маликов атындагы орто мектеби

Ачык сабак

Сабак:биология

Тема:Нерв системасынын аракетинин
бузулушу.

Класс: 8

Мугалим:Шабданбекова Венера Чопоевна

НЕРВ СИСТЕМАСЫНЫН
АРАКЕТИНИН БУЗУЛУШУ
ЖАНА АНЫ АЛДЫН
АЛУУ

Сабактын максаты:

- 1) Нерв системасынын ишине таасир этуучу зыяндуу факторлор
- 2) Зыяндуу заттардын организмге кандай ооруларды алып келиши тууралуу маалыматтар

Сабак: биология

Сабактын темасы: Нерв системасынын аракетинин бузулушу жана аны алдын алуу.

Сабактын максаты:

1. Адамдын нерв системасына таасир эткен зыяндуу заттар жөнүндө түшүнүк.
2. Зыяндуу заттардын организмге кандай ооруларды алып келиши жөнүндө маалымат берүү
3. Окуучуларды адеп-ахлактык жүрүш-туруштун туура сакталышына, гумандуулукка, өзүн-өзү сактай билүүгө тарбиялоо менен медициналык кесипке багыттоо.

Сабактын тиби: Аралаш (комбинированный) сабак

Сабакта колдонулган ыкмалар: интерактивдуу, көрсөтмөлүү, өз алдынча иштөө.

Сабактын формасы: лекция, ролдук оюндар.

Предмет аралык байланыш: физика, табият таануу, химия, математика, орус тили медицина, геометрия, музыка

Сабактын жабдылышы: нерв системага таасир эткен зыяндуу заттардын сүрөттөрү, наркоманиянын, алкоголь, токсикоманиянын торуна түшкөн жаштардын турмушунан видео тасмалар. Кыйналган органдардын монологдору.

Сабактын журушу: Уюштуруу

1. Сабакка жагымдуу маанай тузуу;
2. Өтүлгөн темаларды суроо-жооп иретинде кайталоо (суроолор дарагы);
3. Өтүлгөн темаларды жыйынтыктоо;
4. Жаны теманы түшүндүрүү.

Жаны тема:

- I. Нерв системасы тууралуу слайд көрсөтүлөт (40сек)
- II. Организмдин иштешинин автоматтык түрдө жөнгө салынып турушу (видео тасма 2мин)

III. Нерв системасынын аракетинин бузулушу ар кандай таасирлердин натыйжасында пайда болот: (слайд көрсөтүлө

IV. т)

1. Жугуштуу оорулар (менингит, полимиелид, грипп)
2. Уулануу (жаныбарлардын чагуусунан жана өсүмдүктөрдөн, дары-дармек, тамак-аштан уулануу)
3. Токсикомания (химиялык заттарды жыттоо)
4. Коркуу (стресс, басмырлоо, тоноочулук, мээнин чайкалышы, травма)
5. Тамеки (видео тасма 1мин 30 сек)
6. Бангилик (наркомания)
7. Аракечтик (алкоголизм)

V. Жабыркаган органдардын монологу. (5мин)

VI. Ыр (2мин)

VII. Бышыктоо.

Интерактивдуу оюн «Карусель»
Окуучулар бири-бирине суроолорду беришет.

VIII. Билимдерди баалоо. (Баалоо жылдызча, торт бурчтук, уч бурчтук фигуралар менен бааланат)

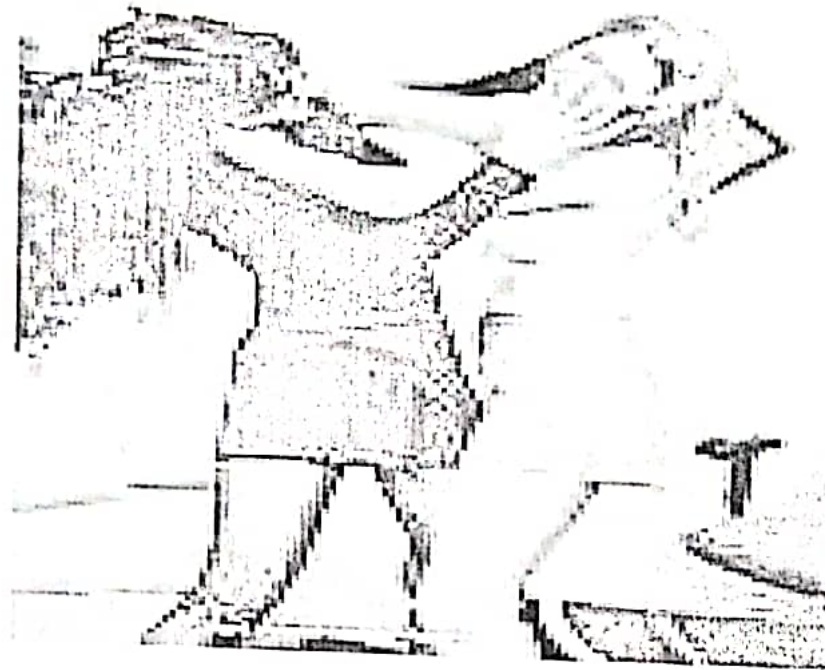
IX. Үй тапшырмасы.

Сергек жашоонун эрежесин иштеп чыгып презентацияла.

**Коркуу (стресс) , басмырлоо
(рэкетилик), мээнин чайкалышы
(травма), кансыроо эстен танууга
алып келет.**

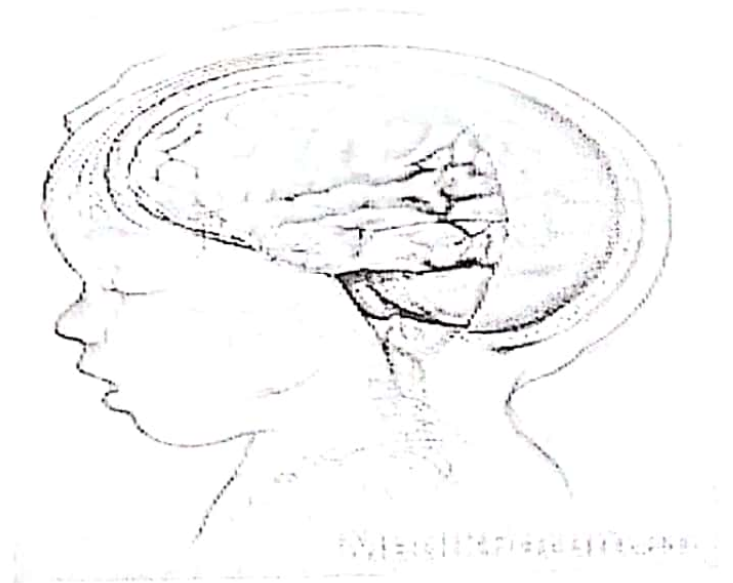
Сотрясение мозга возникает при прямом ударе или резком замедлении движения головы. Это приводит к нарушению работы мозга (потеря сознания и т.д.)

..... бузу.

- III. Нерв системасынын аракетинин бузулушу ар кандай таасирлердин натыйжасында пайда болот. (слайд көрсөтүлө
- IV. т)
1. Жугуштуу оорулар (менингит, полиомиелит)
 2. Уйкусуздук

эткен зы

- III. Нерв системасынын аракетинин бузулушу ар кандай таасирлердин натыйжасында пайда болот: (слайд көрсөтүлө)
- IV. т)
1. Жугуштуу оорулар (менингит, перитонит)
 2. Уйкусуздук

Тамеки тартуу

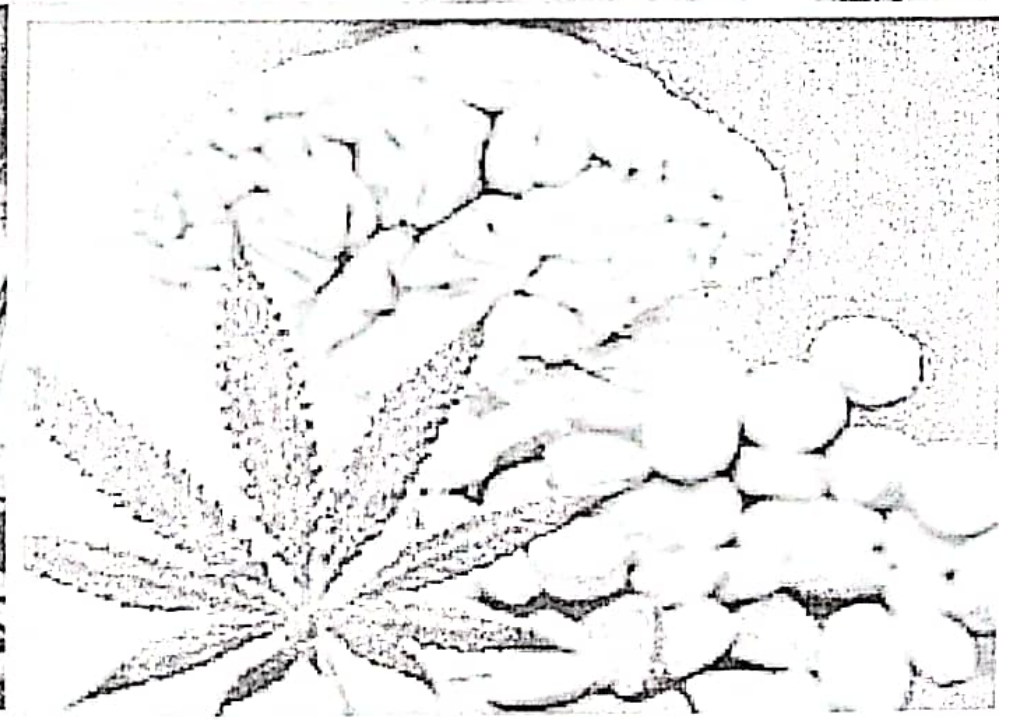
Аракечтик.

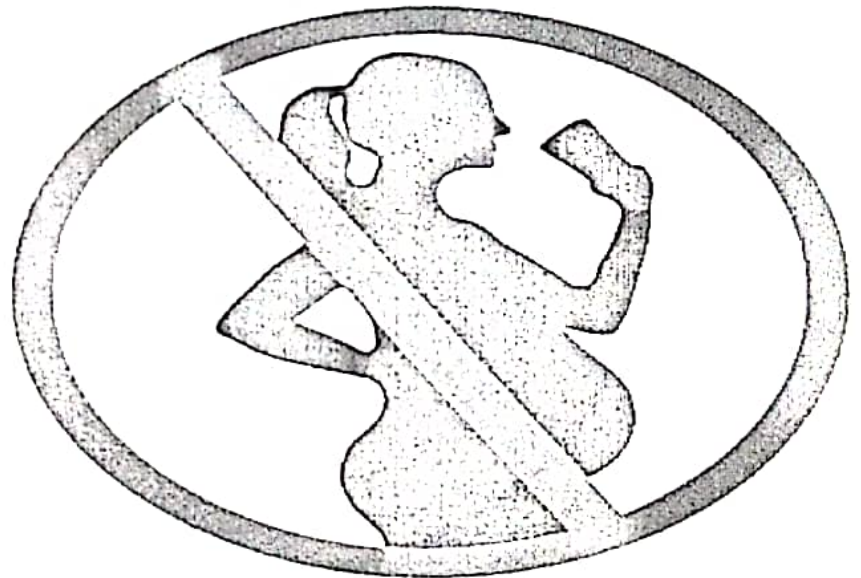
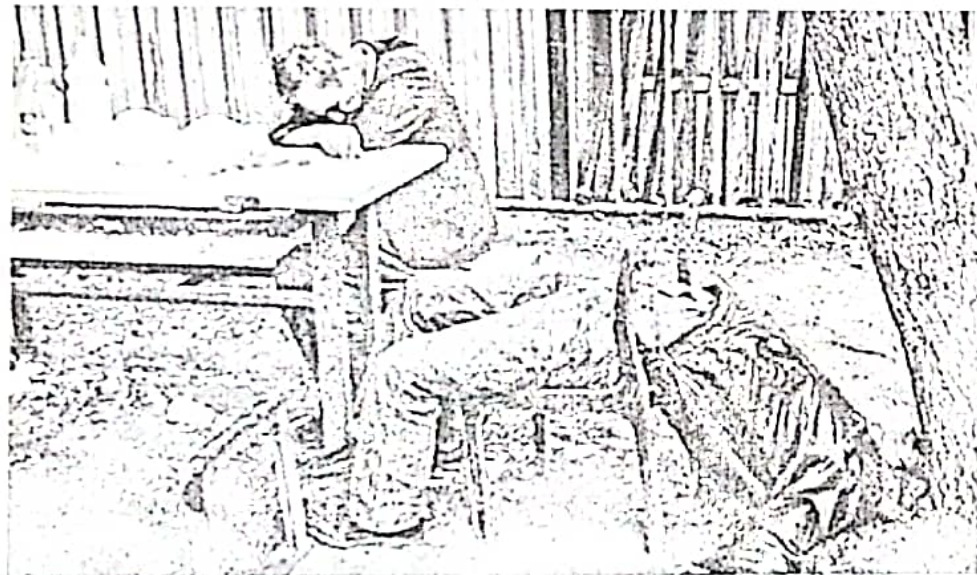
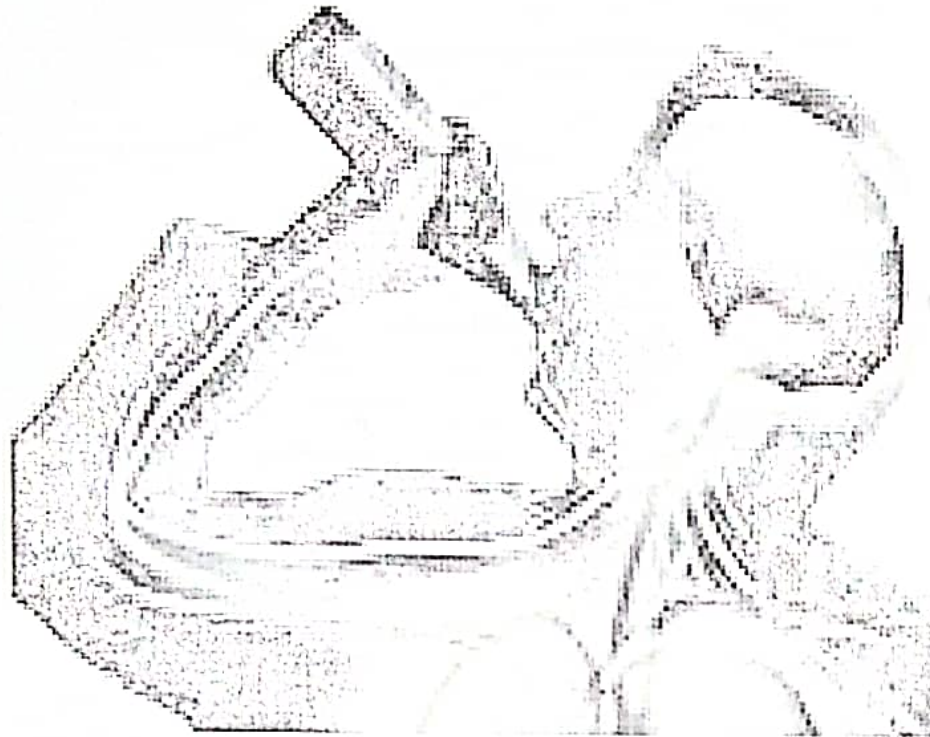
Арак нерв клеткаларына тез тарап, алардын нормалдуу иш аракеттеринин бузулушуна, жабыркашына жана бат карышына алып келет. Алкоголь узак мезгил бою таасир этсе нейрондор олот. Адамдын сырткы чойронун ар кандай дуулуктургучтукторуно жооп кайтаруу реакциясы жайлайт.

Баңгилик .

Бангинин турлору: нашаа, апийим, марихуана, героин жана башка синтезделген банги таблеткалар мээнин озундо бир нерв клеткадан экинчисине импультун отушун камсыз кылган биологиялык активдуу зат (медиаторлорго окшоп кетет)

Банги заттарды чылым турундо тартканда, жыттаганда, ийне менен венага куйганда жагымдуу сезимди туудурган рахатты сезет. Ошондуктан тез берилип кетет. Натыйжада нерв системасы эле бузулбастан ички секреция бездеринин иши да бузулат. Бул эки система организмди автоматтык турдо жонго салып тургандыктан бардык органдардын иши бузулуп, акыры олумго алып келет.

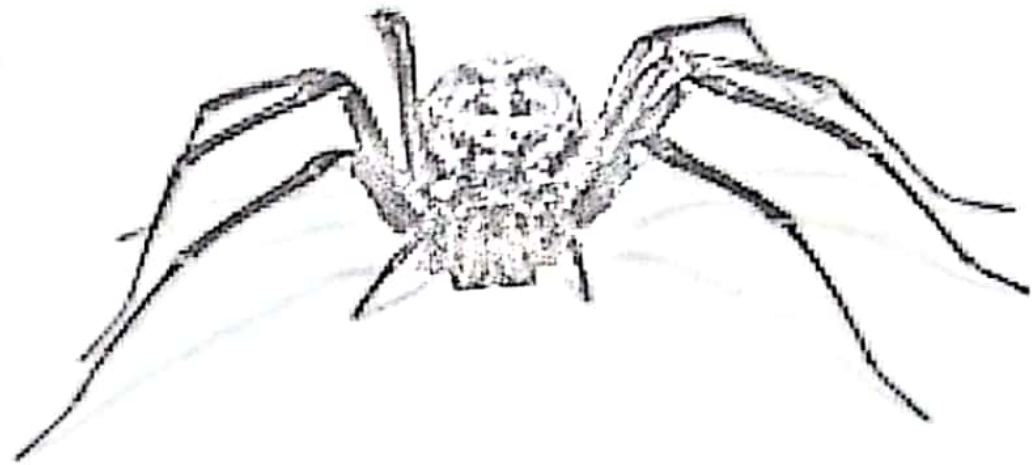
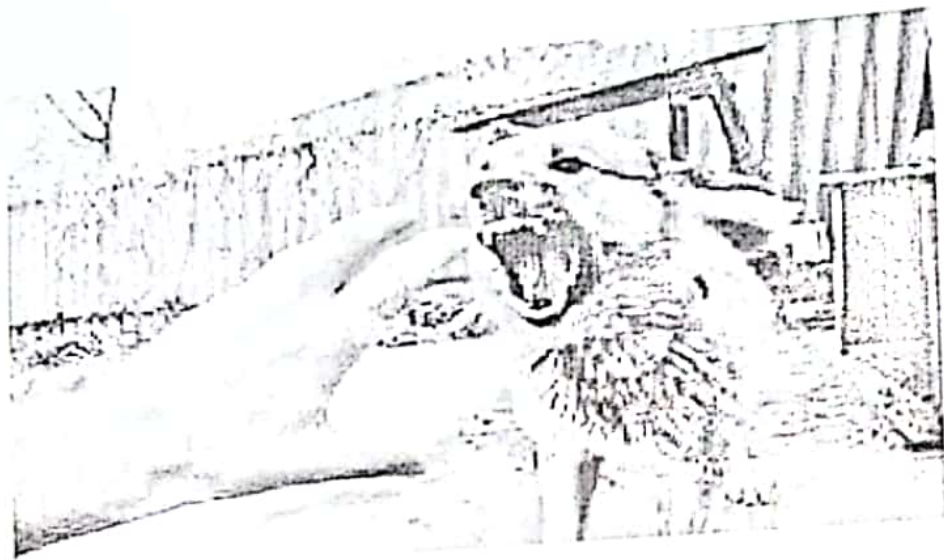

Жугуштуу оорулар.

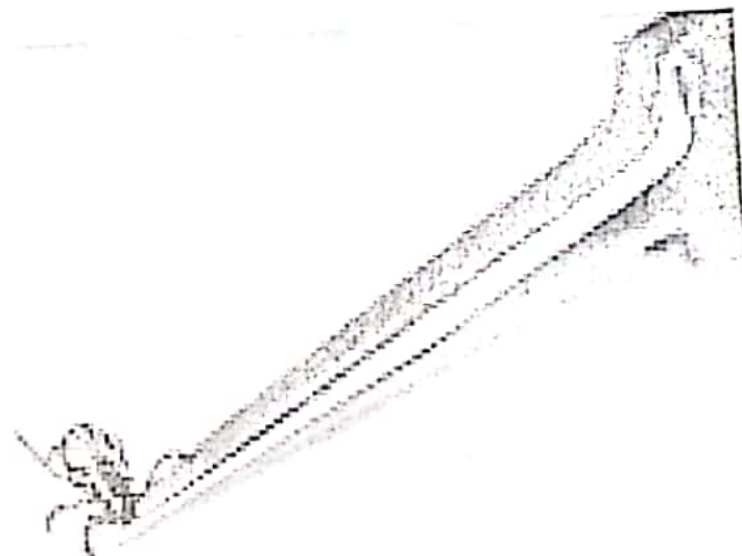
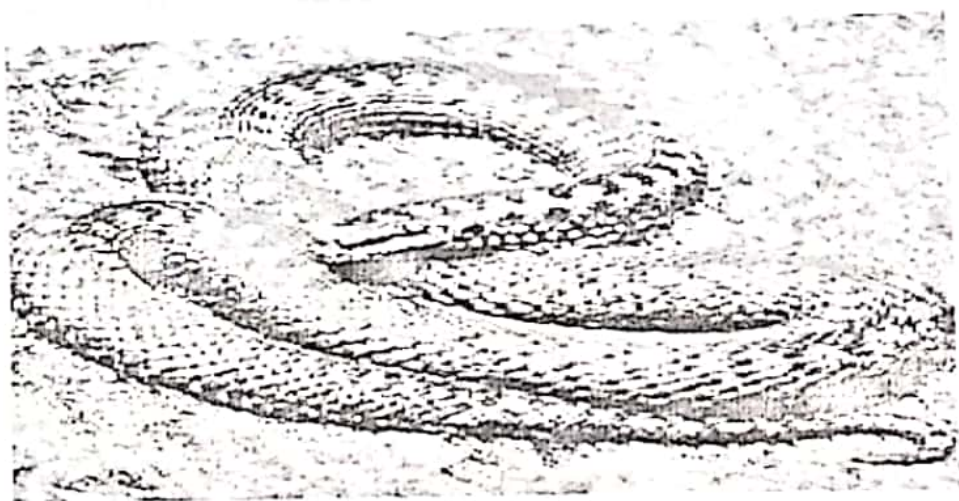
Сасык тумоо вирусу мээнин откоргуч жолдорун, полимиелид вирусу жулундун кыймылдаткыч нейронуну бузуп булчундардын жыйрылуу жондомдуулугун бузат. Жаш балдарда менингит оорусу дененин тигил же бул болугун шал кылат.

Уулануу .

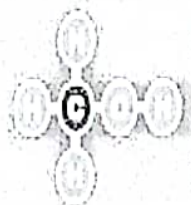
Жаныбарлардын уусунан, тамак аштан уулануудан да нерв системасы бузулат. Оорулуу ит капканда, мышык тытканда кутурма оорусу, тайга кенесинен мээнин энцефалит оорусу пайда болот, кара курт, жылан, уулуу жоргомүш чакканда, уулуу козу карындардан организм ууланат.

KLADZOLATA, U

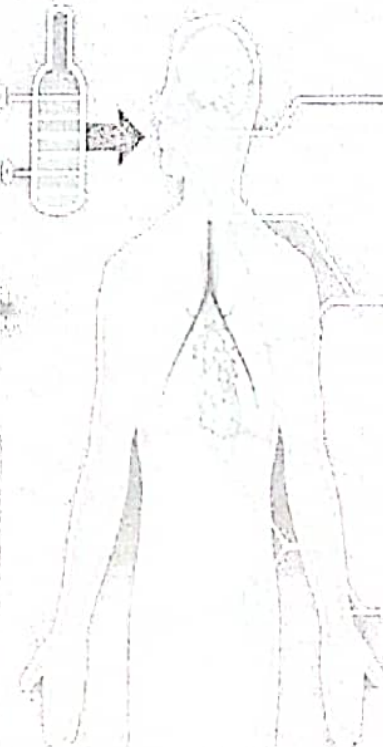
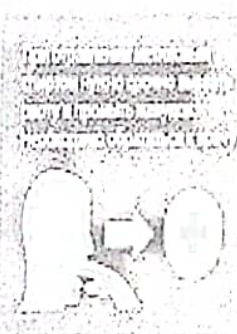
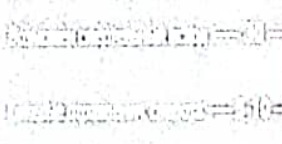

Отравление метиловым спиртом

Метиловый спирт
 (СН₃)₂СО
 Ядовитое вещество, которое вызывает острое отравление при попадании в организм. При вдыхании паров метилового спирта возникает раздражение слизистых оболочек верхних дыхательных путей.

Пути поступления в организм:
 1. Через желудочно-кишечный тракт
 2. Через дыхательные пути

Симптомы отравления:
Симптомы отравления (через ЖКТ):
 1. Тошнота, рвота, боли в животе
 2. Головокружение, головная боль
 3. Слабость, сонливость
 4. Судороги
Симптомы отравления (через дыхательные пути):
 1. Раздражение слизистых оболочек
 2. Кашель, одышка
 3. Головокружение, головная боль
 4. Слабость, сонливость

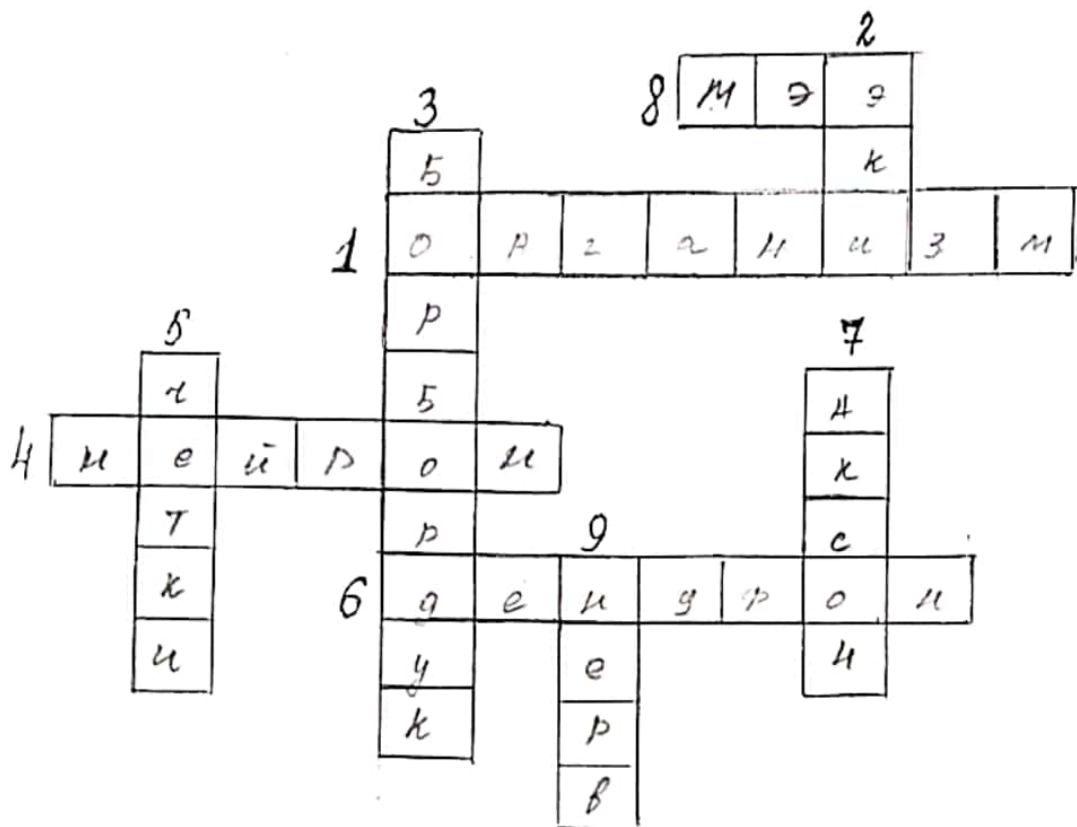

- 1. Дыхательные пути
- 2. Ротовая полость
- 3. Пищевод
- 4. Желудок
- 5. Легкие

Токсикомания - химиялык заттарды жыттоо.

Азыркы мезгилде оспурумдордун арасында мээнин клеткаларынын бузулушуна алып келуучу токсикомания (бензиндин бууларын, уй тиричилигине керектелуучу химиялык заттарды жыттоо) таралууда. Мындай учурда нерв клеткаларынын бузулушу баланын ой жугуртуусун эске тутуусун начарлатып, журуш-туруштун терс жакка озгорушуно алып келет. Ошону менен бирге журуктун боордун, ашказан, ичегилердин иши бузулат.

- 1) Клетка → ткань → орган → организмы системы биологии замени тукот?
- 2) Нерв системы канга болу ала болукот?
- 3) Нерв системасынын биринчи болуу э.у. аталат?
- 4) Нерв клеткасы кангадай аталат?
- 5) Борбордук нерв системасынан тараган нервдер э.у. а?
- 6) Дарак сыма ургуктун грекге аталышы?
- 7) Дк сыма ургуктун аталышы?
- 8) Борбордук нерв системасына ... таша тукун кирет.
- 9) Адамдын организминдеги процесстерди кайсы система башкарат?